

Betreft (bijlage) : Omzendbrief Commissie Klinische Biologie
Federale Overheidsdienst (FOD) Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

Geachte Dokter,

Recent werd een klinisch laboratorium geschorst voor erkenning omwille van het gratis ter beschikking stellen van computermateriaal aan voorschrijvende artsen.

Daarop stuurde de Commissie Klinische Biologie eind januari een omzendbrief (zie bijlage) naar alle laboratoria. In deze nota wijst de Commissie erop dat deze praktijken strafbaar zijn zoals aangegeven in Artikel 5 van het KB143 (*"ten aanzien van de beoefenaars van gezondheidsberoepen die verstrekkingen van klinische biologie voorschrijven mag rechtstreeks, noch onrechtstreeks enig voordeel worden toegekend of enige druk worden uitgeoefend. Voor activiteiten betreffende het afnemen, de identificatie, de bewaring en het transporteren van monsters mag geen enkele vergoeding worden toegekend. Het is verboden de in het eerste lid bedoelde voordelen en de in het tweede lid bedoelde vergoedingen te ontvangen"*). Alle klinisch biologen van zowel intramurale als extramurale labs worden verplicht tegen 1 maart 2007 een ethische code te ondertekenen waarbij ze zich strikt aan de regels van de medische ethiek zullen houden.

De Minister van Sociale Zaken wordt gevraagd om streng op te treden tegen de vastgestelde misbruiken. Elke gemelde en bewezen overtreding zal worden gestraft. Zowel de betrokken voorschrijvers als de laboratoria riskeren gerechtelijke consequenties en disciplinaire maatregelen van de Orde des Geneesheren.

Als beroepsvereniging van extramurale laboratoria wensen wij U hiervan op de hoogte te stellen. Het correct naleven van de medische ethiek kan alleen maar een positief effect hebben op de maatschappelijke en financiële positie van de extramurale arts en zijn laboratorium. In de laatste jaren was er geleidelijk een verbeterde publieke opinie ontstaan tegenover de artsen, deze mag niet in het gedrang gebracht worden door onetische praktijken van sommigen.

Voor het bestuur,

Jef Jonckheere

Voorzitter
Vereniging voor Vlaamse Klinische Laboratoria
Beroepsvereniging van Extramurale Laboratoria

Afdeling Klinische Biologie

Uw brief van :
Uw ref.:
Onze ref.: COM KB 04/2007
Datum :
Bijlage(n) : 1

Geachte Collega,

Recent werd een klinisch laboratorium geschorst voor erkenning omwille van het gratis ter beschikking stellen van computermateriaal aan sommige voorschrijvende artsen.

De Commissie voor Klinische Biologie betreurt dat dichotomie de laatste jaren blijkbaar opnieuw de kop opsteekt, vooral in privé laboratoria. Ook sommige ziekenhuislaboratoria bezondigen zich aan dezelfde praktijken.

Jonge artsen en voornamelijk huisartsen blijken verkeerdelijk van mening te zijn dat een klinisch laboratorium moet instaan voor hun computerfaciliteiten. Sommige laboratoria geven toe aan deze vraag onder druk van de concurrentie en andere laboratoria bieden spontaan allerlei diensten aan om hiermee enerzijds nieuwe voorschrijvers aan te trekken en anderzijds om hen te binden aan hun laboratorium.

Het gaat hier al lang niet meer om "normale" relatiegeschenken tussen personen bij een bijzondere gelegenheid of een attentie bij het begin van een nieuw jaar, maar om ongeoorloofde rechtstreekse of onrechtstreekse voordelen die aan voorschrijvers worden gegeven.

Hoewel de wetgeving dienaangaande zeer duidelijk is¹, zowel voor het laboratorium dat "diensten" verstrekt als voor degene die ze ontvangt, organiseren sommige labs het zo dat dergelijke transacties zich afspelen in een grijze zone van de wettelijkheid. Het ongeoorloofde karakter is soms moeilijk te bewijzen.

Andere gebruiken, zoals het gratis ter beschikking stellen van vloeibare stikstof of van klein chirurgisch materiaal, blijken een algemene praktijk in sommige streken. Deze zogenaamde service heeft niets meer te maken met de laboratoriumactiviteiten. Het betreft zonder meer strafbare feiten.

Uit de ter ore gebrachte praktijken aan sommige van onze leden en aan de Afdeling Klinische Biologie van het WIV sommen we enkele voorbeelden op zonder hiermee volledig te zijn:

- Het verstrekken van allerlei ICT materiaal, gaande van PC's, labtops, printers, geheugenkaarten, PDA's en GPS toestellen en de hiermee gepaard gaande software en verbruiksgoederen zoals printcartouches en tapes.

¹ Artikel 5 van het KB 143 van 30.12.1982 (citaat):

"Ten aanzien van beoefenaars van gezondheidsberoepen die verstrekkingen van klinische biologie voorschrijven mag rechtstreeks, noch onrechtstreeks enig voordeel worden toegekend of enige druk worden uitgeoefend. Voor activiteiten betreffende het afnemen, de identificatie, de bewaring en het transporteren van monsters mag geen enkele vergoeding worden toegekend. Het is verboden de in het eerste lid bedoelde voordelen en de in het tweede lid bedoelde vergoedingen te ontvangen."

- Het uitsturen van artsenbezoekers
- Het gratis ter beschikking stellen van vakantieverblijven
- De installatie van medische kabinetten
- Het betalen van verpleegkundigen werkzaam in een artsenpraktijk
- Het sponsoren van medische events en lokale huisartskringen.
- Een % op de omzet uitkeren

Sommige geaccrediteerde privé laboratoria onder ISO 17025 gebruiken het voorwendsel dat de norm vereist om feedback van klanten te verkrijgen. Dit staat duidelijk niet in ISO 15189. Er wordt enkel gevraagd dat het laboratorium advies verstrekt aan voorschrijvers.

De laboratoria en de voorschrijvende zorgverleners die dergelijke praktijken toepassen of er aan meewerken begaan niet alleen een deontologische fout maar zijn ook in overtreding met de wettelijke voorwaarden opgelegd in het artikel 5 van het KB nr. 143 dat stelt dat laboratoria geen enkel rechtstreeks of onrechtstreeks voordeel mogen toekennen aan voorschrijvende geneesheren (tandartsen, vroedvrouwen) en dat deze laatsten geen enkele vergoeding mogen ontvangen.

Is de toenemende informatisering van medische dossiers de oorzaak van de vastgestelde normvervaging? Of is het een gemakkelijk excuus?

De Commissie is van oordeel dat het niet de opdracht van klinische laboratoria is om huisartspakketten te onderhouden, om computerservice ter plaatse te organiseren of om apparatuur ter beschikking te stellen. Het enige wat klinische laboratoria aan voorschrijvers mogen ter beschikking stellen is afnamemateriaal. De laboratoria moeten er tevens voor zorgen dat op een kwaliteitsvolle manier de resultaten aan de voorschrijvers worden overgemaakt.

De Commissie voor Klinische Biologie zal, in zijn advies aan de Minister in geval van een voorstel tot sanctie, streng optreden tegen vastgestelde misbruiken.

Dergelijke laboratoria brengen de goede faam van andere laboratoria in gevaar en vormen ook een bedreiging voor de toekomst van alle laboratoria. Ze liggen ook aan de basis van sommige vragen van voorschrijvers die de "service" van het ene laboratorium afwegen tegen die van het lab waar zij tot dan mee samenwerkten.

Elke gemelde en bewezen overtreding zal worden gestraft. Naast de sanctie opgelegd aan het laboratorium riskeren zowel de betrokken verstrekkers klinisch biologen als de voorschrijvers disciplinaire maatregelen van de Orde der geneesheren of apothekers, aangezien elk dossier ook aan deze instanties zal worden overgemaakt.

Deze brief is een ernstige waarschuwing aan allen die het niet nauw nemen met de wettelijke regels. Wij hopen dat deze waarschuwing zal bijdragen om het imago van een kwaliteitsvolle en deontologische klinische biologie te versterken en een steun moge betekenen voor de correct werkende laboratoria om niet toe te geven aan de vraag van sommige voorschrijvers.

De Commissie zal de Orde der geneesheren verzoeken aan dit initiatief de nodige ruchtbaarheid te willen geven, zodat ook de voorschrijvende artsen beseffen dat het derde lid van artikel 5 van het KB 143 geen loze woorden bevat.

De Commissie vraagt dat elke uitbater, laboratoriumdirecteur en alle verstrekkers klinische biologie een ethisch engagement onder vorm van bijgaande verklaring te ondertekenen en terug te sturen naar het WIV afdeling Klinische Biologie.

Deze verklaring zal worden opgenomen in het erkenningsdossier. Trouwens het erkenningsbesluit van 3 december 1999 vraagt in artikel 40 4° dat de uitbater er moet over waken dat de klinische biologie wordt uitgeoefend volgens de regels van de medische ethiek.

In naam van de Commissie voor Klinische Biologie,

De voorzitter

De vice-voorzitter

